

opusdei.org

Vrlo ljudski, vrlo božanski (IX): Sudjelovanje u Božanskom načinu gledanja

Neke vrline koje nam mogu pomoći biti kontemplativne duše usred naših običnih svakodnevnih aktivnosti. Novi članak u seriji o vrlinama.

17.02.2022.

Mnogi filozofi, znanstvenici i umjetnici su kontemplaciju definirali

kao umjetnost promatranja svijeta s pozornošću i ljubavlju. Otkrivanje bogatstva istine i ljepote u svemu što postoji, čak i tamo gdje to ne očekujemo; odustajanje od želje da kontroliramo sve kako bismo cijenili ono što nam je blizu, posebno male stvari. Ali zašto se kontemplacija ponekad može činiti tako kompliciranom, ako je jednostavno riječ o promatranju svijeta s pažnjom i ljubavlju? Željni smo naučiti kako biti kontemplativni jer, dok sve stvorene stvarnosti zaslužuju našu kontemplaciju, još više zaslužuju njezin Stvoritelj, čija se beskrajna ljepota ogleda u čudima oko nas.

Stvoreni smo od Boga za kontemplaciju. Ovu sposobnost ćemo do kraja moći ostvariti tek u sljedećem životu, kada ćemo Stvoritelja vidjeti licem u lice i, u Njemu, jasno razumjeti i radovati se svim stvorenjima. No, kako nas sveti Josemaría podsjeća, pozvani smo čak

i sada, u svakom trenutku, svaki dan, „vidjeti Boga u svemu zemaljskom: u ljudima, u događajima, u velikim stvarima i u onome što nam se čini malenim, u onome što nam je drago i u onome što smatramo bolnim.”[1] Želimo sve u svom životu pretvoriti u hvalu, zahvalu, odštetu i molbu. Naše se razmišljanje o Bogu ne odvija unatoč svakodnevnoj gužvi, nego upravo po njoj, pronalazeći Ga u svemu oko nas.

Sveti Toma Akvinski definirao je kontemplaciju kao “jednostavnu intuiciju istine koja proizlazi iz ljubavi.”[2] To je način gledanja na stvarnost koji ne ovisi o učenju ili vještinama. Dostupan je svima, u svakom trenutku, jer proizlazi iz ljubavi koju nam Bog daje da vodi naš način gledanja. Svi sveci, tako različiti jedni od drugih, i učeni i neučeni, uključeni u tako veliku raznolikost zadataka, vidjeli su kako ta bliskost sa Stvoriteljem raste u

njihovim vlastitim životima. Stoga je možda prvo što bismo trebali imati na umu ono što nam kaže Katekizam Katoličke Crkve: da je kontemplacija dar.[3] To nije nešto što možemo postići samo svojom snagom volje, planovima ili strategijama. Umjesto toga, trebamo se otvoriti Božjem daru i pripremiti se da ga primimo. A to podrazumijeva kultiviranje određenih vrlina koje pripremaju teren.

Hrabrost da otvorimo vrata

„Evo, na vratima stojim i kucam;“, govori Gospodin. “poslušaj li tko glas moj i otvori mi vrata, unići ću k njemu i večerati s njim i on sa mnom“ (Otk 3,20). U bočnoj kapeli u Keble Collegeu na Sveučilištu Oxford nalazi se poznata slika pod naslovom “Svjetlo svijeta” koja prikazuje ovu scenu iz Apokalipse. Isus je odjeven kao kralj, s fenjerom koji donosi svjetlo u kuću, dok nježno kuca na

vrata. Na tlu ispred vrata izrastao je korov jer su vrata dugo bila zatvorena.

Kako bi nam dao dar kontemplativnog života, naš Gospodin traži od nas da svaki dan otvaramo vrata svoga srca. Reakcija Adama i Eve, naših praroditelja, nakon gubitka nevinosti, bila je upravo suprotna. Sakrili su se i “zatvorili vrata” Bogu kako bi izbjegli njegov pogled. I svi njihovi potomci zadržavaju tu tendenciju. To može uključivati neutemeljeni strah od onoga što On može tražiti od nas, strah od osjećaja ovisnosti, nesigurnost zbog kratkoročnog gubitka kontrole nad našim životima. Ili možda jednostavno preferiramo ugodnu inerciju koja nas udaljava od duhovnih dobara, kako bismo izbjegli napor koji je uključen u pripremu za primanje Božjeg dara.

“Scena u Betlehemu ponavlja se, na neki način, svaki dan. Možda smo — ne usnama već djelima — rekli: non est locus in diversorio, u mom srcu nema gostionice za tebe. O Gospode, oprosti mi!”[4] Osim drugih prepreka koje nam se ponekad mogu činiti važnijim (nedostatak vremena, suhoća, rastresenost ili naša vlastita nedostojnost), ova čudna sumnja u Boga često je korov koji treba biti iskorijenjen kako bismo otvorili vrata našeg srca i tako mogli sudjelovati u načinu gledanja našeg Stvoritelja.

Poniznost i odvojenost kako bismo mogli biti kontemplativni

„Kontemplativna molitva... je dar, milost; može se prihvatiti samo u poniznosti i siromaštvu.“[5] To uključuje, prije svega, težak zadatak mirnog prihvaćanja istine o sebi i drugima. Ne možemo se pripremiti da primimo dar promatranja svijeta

kao što to čini Bog ako stalno stavljamo maske, ili ako ih izmišljamo za druge ili deformiramo stvarnost vlastitim imaginarnim kreacijama. Isusov jezik je uvijek jednostavan i dubok. On stvari gleda onakve kakve jesu, uvijek s milosrđem, dok mi sami često postajemo komplicirani i površni, s ponosom ocjenjujući one oko sebe.

“Kad bi znala dar Božji i tko je onaj koji ti veli: `Daj mi piti`” (Iv 4,10), Isus govori Samarijanki. I pita apostola Filipa: "toliko sam vremena s vama i još me ne poznaš?" (Iv 14,9). Poniznost nas navodi da priznamo koliko malo znamo o našem Gospodinu i njegovom načinu vladanja u svijetu. “Nakon pedeset godina još uvijek sam poput djeteta koje brblja: počinje i počinje iznova”, [6] rekao je sveti Josemaría u svojoj molitvi, neposredno prije odlaska u raj. Prevladavajući našu sklonost nastojanju zavladatai svima uz

oskudno svjetlo vlastitih kriterija, Bog će nam moći otkriti ono što je skriveno od mudrih i učenih (usp. Mt 11,25).

Štoviše, da bismo bili kontemplativni, moramo koristiti zemaljska dobra na način da nam pomažu postići vječna dobra, a ne obrnuto. Srce odvojeno od materijalnih dobara otvoreno je za duhovne stvarnosti; brzo polijeće prema Bogu, prima darove milosti. Isus, Stvoritelj i Gospodar svijeta, živio je odvojen od materijalnih dobara u skromnom selu. Zimi mu je bilo hladno, ljeti vruće, imao je malo materijalnih dobara i dobro se o njima brinuo. Ukratko, trebamo nastojati osigurati da čežnja u našem srcu koju samo Bog zaslužuje ne bude stavljena u zemaljska dobra.

Dok duh siromaštva potiče kontemplaciju, vrijedi i obrnuto, jer oni hrane jedno drugo. “Kada razmatramo”, rekao je papa Franjo,

“otkrivamo u drugima i u prirodi nešto mnogo veće od njihove korisnosti... Kao što su mnogi duhovni učitelji učili, nebo, zemlja, more i svako stvorenje posjeduju mističnu sposobnost da nas vrate Stvoritelju i zajedništvu s kreacijom... Oni koji razmišljaju na taj način doživljavaju osjećaj čuđenja ne samo prema onome što vide, nego i jer osjećaju da su sastavni dio ove ljepote; a također se osjećaju pozvani da ga čuvaju i štite.”[7] Suočeni s stavom da želimo zahvatiti sve za sebe, trebamo njegovati stav čuđenja i brige: tako Bog gleda na svijet, s ljubavlju razmišljajući o njegovoj kreaciji.

Tražeci „blaženu samoću“ koja je potrebna za molitvu

More je dom mnogim čudima koja se ne vide s obale: koralji, biljke, ribe, u beskrajnoj raznolikosti oblika i boja; u njegovim dubinama su školjke,

biseri, pa čak i potopljeno blago. Pokušavajući dobiti pristup tim čudima, ronioci nose pojas s olovnim utezima kako bi se suprotstavili sklonosti tijela da se izdigne na površinu. Slično, svima nam je potrebna “unutarnja težina” kako bismo zaronili duboko u more promišljanja o Bogu, tražeći zaštitu od površnosti i distrakcija.

Kako bi promišljao o nevidljivoj Božjoj prirodi, sveti Grgur Veliki je rekao da je prvi korak naučiti kako se sabrati.[8] Evanđelja nam pokazuju da Isus često moli na tihom i osamljenom mjestu. Ako je Sin Božji osjećao potrebu da bude sam sa svojim Ocem, koliko bismo mi to više trebati. Moramo izgubiti strah koji bi tišina mogla proizvesti u nama i potražiti "onu blagoslovljenu samoću koja vam je toliko potrebna da održite svoj unutarnji život." [9]

U 16. stoljeću španjolski bračni par zamolio je svetog Petra od Alcantare da ih nauči moliti. Među svojim preporukama, kastiljski mistik je rekao da “ako je vrijeme za molitvu kratko, sve se troši na smirivanje mašte i smirivanje srca. A kad je nečije srce konačno u stanju mira, molitva završava upravo onda kada je najpotrebnija.”[10] Stoga je uvijek dobro provoditi naše prakse pobožnosti bez žurbe, odvajajući dovoljno vremena da ne stignemo s “našim osjetilima budnim, a našom dušom uspavanom.”[11]

Dijeta kako bismo mogli uživati naš svakodnevni život

Tehnologija nam nudi brz pristup neograničenoj količini informacija i gotovo trenutnu komunikaciju. Dobro znamo da te prednosti, ako nismo oprezni, lako mogu postati loši suputnik za naš dijalog s Bogom. Ako naša osjetila postanu usklađena

samo s tim brzim podražajima, kada trebamo poduzeti neki drugi zadatak koji zahtijeva više odmora i pažnje, lako bismo mogli zapasti u rastresenost. Mogli bismo pasti u potrebu za gotovo stalnim poticajima koji izazivaju zanimanje i uzbuđenje, i propustiti cijeniti bogatstvo obične stvarnosti oko nas, gotovo nesvjesno bježeći od nje. Ovaj stav može utjecati i na druge. Kako je rekla sveta Faustina Kowalska, “manje pribrane duše žele da i drugi budu poput njih, jer su za njih stalni izvor grižnje savjesti.”[12]

Kako bismo se bolje pripremili za molitvu, zdrava “digitalna prehrana” može biti od pomoći: odlučiti biti bez elektroničkih uređaja u određeno doba dana; učenje spokojnog promišljanja ljepote krajolika ili umjetničkog djela; pažljivo čitanje dobre knjige... Ove aktivnosti zahtijevaju određeni napor koncentracije naše mašte i uma. Ali

zauzvrat nude nagradu dubljeg sagledavanja svijeta oko nas; oni oplemenjuju naš način gledanja kako bismo kao dar mogli primiti sve dublje sudjelovanje u Božjem načinu gledanja.

Ali ne bismo smjeli dopustiti da se na tom putu obeshrabrimo. Ono što Bogu najviše godi u našem vremenu molitve je naša dobra volja da ga pratimo, naša jednostavna prisutnost i društvo, poput malog djeteta sa svojim roditeljima. Pospješujući ovaj sinovski stav, pronaći ćemo snagu potrebnu da ne postanemo nemirni kada se čini da je naša molitva obilježena tišinom i samoćom. Nijedan izvor koji koristimo za našu molitvu ne može zamijeniti iskrenu želju da se približimo Bogu kao prijatelju, slobodnu odluku da mu kažemo “volim te”, što nitko drugi ne može reći umjesto nas.

[1] Sveti Josemaría, Razmatranje, 25. prosinca 1973.

[2] Usp. Sveti Toma Akvinski, *Summa Theologica*, II-II, q. 180, a. 3; a. 6.

[3] Usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, no. 2713.

[4] Sveti Josemaría, citat iz Salvador Bernal, *Apuntes sobre la vida del Fundador del Opus Dei*, Rialp, Madrid 1980, p. 359.

[5] *Katekizam Katoličke Crkve*, no. 2713.

[6] Sveti Josemaría, citat iz Salvador Bernal, p. 357.

[7] Papa Franjo, Audijencija, 16. rujna 2020.

[8] Usp. Sveti Grgur Veliki, *Homilije na Ezekijela*, II, 5,9.

[9] Sveti Josemaría, *Put*, no. 304.

^[10] Sveti Peter Alcantara, *O molitvi i meditaciji*, XII, 6

^[11] Sveti Josemaría, *Put*, no. 368.

^[12] Sveta Faustina Kowalska, *Dnevnik*, no. 147.

Pablo Edo

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/vrlo-
ljudski-vrlo-bozanski-ix-sudjelovanje-u-
bozanskom-nacinu-gledanja/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/vrlo-ljudski-vrlo-bozanski-ix-sudjelovanje-u-bozanskom-nacinu-gledanja/)
(8.08.2025.)